

Poziv za prijavu znanstvenih radova

**31. LISTOPADA 2007.
150 GODINA OD PRVOG MODERNOG HABSBURŠKOG POPISA STANOVNIŠTVA**

Studijski dan o stanovništvu Istre i pograničnih regija

Talijanska unija – CIPO – Centar za povijesna istraživanja Rovinj

Pula, 31. listopada 2007.

Habsburški popis stanovništva iz 1857. godine bio je prekretnica na području povijesne demografije i s njom povezanih znanosti. Ovaj popis zapravo označava prijelaz sa ograničene demografije jednostavnog prikupljanja podataka, kakvi su bili u prošlosti, na popise stanovništva sa pravim znanstvenim sadržajem kakvi se i danas provode. Historiografija se slaže u činjenici da je popis iz 1857. bio prvi moderan popis stanovništva na području austrijske monarhije i jedan od prvih u Europi i svijetu. S obzirom da je posjedovao četiri osnovna pravila (individualnost, trenutačnost, univerzalnost i periodičnost) koja suvremeni popis stanovništva mora poštivati, austrijski je popis iz 1857. prethodio mnogim europskim pokušajima prebrojavanja stanovništva, pa čak i u državama koje su u ovom pogledu bile razvijenije.

Prvom modernom habsburškom popisu stanovništva odazvalo se 38 milijuna građana monarhije, uključujući i stanovništvo Istre. Iako je Istra bila dobro uklopljena u kontekst monarhije, popis iz 1857. nije još bio predmetom dubljih analiza i vrednovanja od strane talijanskih, slovenskih i hrvatskih znanstvenika. Ovakvo činjenično stanje u suprotnosti je sa znanstvenom evolucijom ove discipline, koja je vidljiva u istarskom poluotoku posljednjih godina, a kojoj su pogodovali bogata postojeća dokumentacija (uz popisne obrasce, Istra posjeduje velik broj bogatih župnih knjiga, popisa duša, matičnih knjiga i izvješća mletačkih načelnika, istraživanja matičnih podataka u Napoleonovo vrijeme, tajne popise iz vremena Italije, statistička istraživanja iz doba Jugoslavije, itd.) i bujanje važnih istraživačkih inicijativa (npr. projekti informatizacije župnih knjiga) koje su potaknute znanstveno-istraživačkim mogućnostima novijih sveučilišta u Kopru i Puli i sveučilištima sa duljom tradicijom u Trstu i Rijeci, kao i prisutnošću na ovom području značajnih instituta i glasovitih znanstvenika u ovoj znanstvenoj disciplini.

Ideja je studijskoga dana skrenuti pozornost znanstvenika i ostalih na ovaj miljekaz austrijske i europske statistike s posebnim osvrtom na Istru i pogranična područja. Cilj je ovoga dana kritički promisliti o značajnom popisu stanovništva iz 1857. i, u isto vrijeme, o brojnim prikupljanjima podataka u monarhiji prije i nakon te godine kako bi se pokušala otkriti važnost, inovacije i značenje navedenog popisa u kontekstu ostalih europskih pokušaja prikupljanja podataka o stanovništvu. Isto tako cilj je analizirati izvore, podatke i istraživanja vezana za 1857. godinu u Istri, te potaknuti nove studije dokumentacije relevantne za ovaj popis. Studijski dan bit će također i prigoda stavljanja naglasaka na povijesno-demografska istraživanja habsburške epohe na istarskom poluotoku i pograničnim područjima zahvaljujući analizi izvora i neistražene dokumentacije te predlaganjem novih istraživanja.

Studijski dan odvijat će se u četiri sesije (dvije jutarnje i dvije popodneve) na temelju rasporeda kojeg navodimo u nastavku.

Prva sesija: Prvo moderno habsburško istraživanje u kontekstu europskih istraživanja

Predložene teme:

- Europa između pred-modernih i modernih istraživanja.
- Važnost popisa iz 1857. u habsburškom kontekstu.
- Važnost popisa iz 1857. za povijesnu demografiju sjevernog Jadrana.

Druga sesija: Popis iz 1857. u Istri i pograničnim područjima

Predložene teme:

- Tehničko-filološka analiza i provedbeni aspekti popisa.
- Tumačenje podataka iz 1857. na nivou cijele monarhije.
- Tumačenje podataka iz 1857. na nivou *Küstenland/Primorja*.
- Tumačenje podataka iz 1857. na nivou Istre i njezinih kotareva.
- Tumačenje podataka iz 1857. na nivou gradova i općina u Istri.
- Tumačenje podataka iz 1857. na nivou pojedinih istarskih naselja.
- Arhivska dokumentacija koja se odnosi na 1857.
- Bibliografija o popisu stanovništva iz 1857.
- Izvorni materijali s popisa kao povijesni izvori (migracije, gospodarstvo, društvo, obitelj, itd.).

Treća sesija: Izvori i dokumenti povijesne demografije na području Istre

Predložene teme:

- Pred-statistički izvori (zapisnici općih i apostolskih posjeta, *ad limina apostolorum*, župne knjige, popisi duša, matične knjige, itd.).
- Statistički izvori (arhivska građa iz Pazina, Trsta, Rijeke, Kopra, Beča, i sl.; arhivska građa župa i drugih instituta).
- Vojni izvori (registri vezani za služenje vojnog roka i slično).
- Izvori vezani za migracije stanovništva (registri stanovništva, izdavanje putovnica, liste ukrcaja, registri naturalizacije, i sl.).
- Pitanja vezana za interpretaciju i rekonstrukciju statističkih podataka.

Četvrta sesija: Istraživanja stanovništva Istre (1813.-1918.)

Predložene teme:

- Evolucija stanovništva Istre (analiza i interpretacija makro podataka).
- Stanovništvo Istre (analiza i interpretacija makro podataka).
- Studije slučaja (područja, gradovi, sela, župe, zajednice, itd.).
- Studije nominativnih izvora podataka.
- Habsburški popisi stanovništva kao izvor podataka za društvenu i ekonomsku povijest.
- Popisi stanovništva kao izvor podataka o kulturi življenja, etničkoj, jezičnoj kulturi itd.
- Nova istraživanja i perspektive za proučavanje.

Tehničke informacije i rokovi:

Radni jezici: talijanski, hrvatski, slovenski.

Prijava i predaja sažetaka: do 31. svibnja 2007.

Obavijest od prihvaćanju radova: do 15. lipnja 2007.

Predstavljanje programa: do 15. srpnja 2007.

Znanstveni odbor:

Prof. Marco Breschi

Prof. dr. Miroslav Bertoša

Prof. Egidio Ivetic

Dr. sc. Dean Krmac

Organizacijski odbor:

Dean Krmac

Ennio Malusà

Antonio Miculian

Maurizio Tremul

Tajništvo:

Dean Krmac

e-mail: dean.krmac@guest.arnes.si

Adresa: Unione Italiana, Župančičeva 39 (p.p. 343), SI-6000 Koper - Capodistria

Telefon: +386 5 63-11-220 /(221)

Fax: +365 5 631 12 24